

Vadeli Türk Parası Hesap Açılışı:

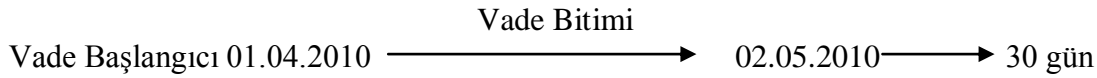
Örnek: 01 Nisan 2010 tarihinde Nuri Akça XBank-Beypazarı Şubesinden 100.000._TL bir ay vadeli tasarruf mevduat hesabı açtırmıştır. Vadesinde hesap faiziyle birlikte kapatılmıştır. İşlemlerin muhasebe kaydını yapınız? (Faiz Oranı: %10, M.S.İ.G.V.: %15)

a) Hesabın 01.04.2010 tarihinde açılması:

_____ 01.04.2010 _____	
010-KASA	100.000._TL
	310-TASARRUF MEVDUATI(Y.İ.Y.GERÇEK KİŞİ)
	310 000-1 Aya Kadar Vadeli (1 Ay Dahil) 100.000._TL

Nuri Akça adına açılan 1 ay vadeli hesap _____

b) Hesabın vadesinde kapatılması: Vade bitimi (02.05.2010) tahakkuk edecek faizin hesaplanması:

Ana Para: 100.000._TL

$$\text{Brüt Faiz} = \frac{100.000 \times 30 \times 10}{36500} = 821,91._TL$$

$$\text{M.S.İ.G.V.} = \text{Brüt Faiz} \times \%15 = 821,91 \times \%15 = 123,28 TL$$

$$\text{Net Faiz} = 821,91 - 123,28 = 698,63._TL$$

Açıklama: Yukarıda yapılan örnekteki kavramlar üzerinde açıklama yapılacak olursa;

Valör: Bankaya yatırılan paraya uygulanacak olan faizin başlama tarihini belirten terimdir. Valör, bankadan çekilen paralarda, paranın çekildiği gün; bankaya yatırılan paralarda ise, takip eden işgünü gün olarak kabul edilmektedir. Yani faize esas teşkil eden gün demektir. Örnek bankada cuma günü açılan hesaplara valör uygulanması durumunda faiz almaya pazartesi günü başlar. Yani cumartesi ve pazar günü 2 gün faiz ödenmez. Son zamanlarda bankalar arası rekabet nedeniyle bu uygulama müşteri lehine düzenlenmekte ve hesap açıldığı tarih olan cuma gününden itibaren faiz hesaplanmaya başlanmıştır. Müşterinin bilinçli olması ve bu konuyu sorgulaması gerekir.

Menkul Sermaye İrat Gelir Vergisi (M.İ.S.G.V.): Sahibinin ticari, zirai ve mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilebilen değerlerden müteşekkil sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradidir. Bu tür kazançlarda vergiye tabidir. İrat teşkil eden kazançlara örnek; her nevi hisse senetlerinin kâr

payları (kurucu hisse senetleri ve diğer intifa hisse senetlerine verilen kâr payları ve pay sahiplerine hazırlık dönemi için faiz olarak veya başka adlarla yapılan her türlü ödemeler ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları katılma belgelerine ödenen kâr payları ile konut finansmanı fonlarını temsilen ihraç edilen ipotēge dayalı menkul kıymetlere ve varlık finansmanı fonlarını temsilen ihraç edilen varlığa dayalı menkul kıymetlere ödenen faiz, kâr payı veya benzeri gelirler dahildir.

Haziran 2010 tarihi itibariyle uygulamadaki mevduat faizlerine uygulanan M.S.İ.G.V. oranı %15'dir.

Hiçbir zaman banka müşterisine brüt faiz ödemesi yapılamaz. Bankalar vergi sorumlusu olarak müşterisine tahakkuk eden M.S.İ.G.V.,'yi müşteriye faiz tahakkuku yapılırken kaynakta keserek, müşterisi adına izleyen ayın 20'sine kadar muhtasar beyanname ile ilgili vergi dairesine yatırır. Banka müşterisi mevduat faizini net olarak alır.

36 500: Bankalar kredi hesabında faiz tahakkuk ederek müşterisinden tahsil ederken, banka lehine olan gün hesabında 36 000 güne böler. Müşterisine faiz verirken mevduat hesaplarında, banka lehine olan 36 500 gün hesabına göre yapar. Dikkat edilirse burada banka kendi lehine işlem yapmaktadır. Bu noktada öğrenci dikkatli olmalı ve kredi işlemlerinde gün hesabına göre 36 000'e bölünmeli, mevduat hesabında ise 36 500'e bölünmeli.

c) Hesabın vadesinde ilgili muhasebe kaydı: Öncelikli olarak müşteri hesabına brüt faiz tahakkuk ettirilir.

02.05.2010

610- TÜRK PARASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER (Y.İ.Y.K.)

610 001 1 Aya Kadar Vadeli 821,91._TL

310-TASARRUF MEVDUATI(Y.İ.Y.GERÇEK KİŞİ)

310 000-1 Aya Kadar Vadeli 821,91._TL

Sonrasında müşteri hesabından M.S.İ.G.V. tahsil edilir.

02.05.2010

310-TASARRUF MEVDUATI(Y.İ.Y.GERÇEK KİŞİ)

310 000-1 Aya Kadar Vadeli 123,28._TL

380-ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ ve PRİMLER (T.P.)

380 002- M.İ.S.G.V. 123,28

310-TAS.MEV.HESABI

	100.000 (1.4.210 Hesap Açılması)
	821,91 (2.05.2010 Brüt Faiz Tahakkuku)
123,28 (02.05.2010 Vergi Tahsilatı)	
Hesaptaki Net Değer: 100.698,63._TL	

d) Hesabın Vadesinde Kapanması:

10.06.2010		
310-TASARRUF MEVDUATI(Y.İ.Y.GERÇEK KİŞİ)		
310 00-1 Aya Kadar Vadeli	100.698,63._TL	
	010-KASA	100.698,63._TL
Nuri Akça vadeli hesabının kapatılması işlemi		

Vadeli Yabancı Para Hesap Açılması:

Örnek: 10.06.2010 tarihinde Ayşe Mutlu birikimleri olan 150.000€ ile üç ay vadeli %5 faiz oranından hesap açtırmıştır. Vadesinde tahakkuk eden faizi ve anaparasını almıştır. İşlemin muhasebe kaydını yapınız?

Ana Para = 150.000._€
Brüt Faiz = 1890,41._€ (92 gün üzerinden hesaplanmıştır)
M.S.İ.G.V. = 283,56._
Net faiz = 1606,84._€

Not: Hesaplamalar bir önceki örnekteki formatta yapılır. İşlemin yabancı para olması hesaplamaları değiştirmez.

a) Hesabın Açılması

10.06.2010	
011- EFEKTİF DEPOSU	
011 001 16	\$150.000._
	311-DÖVİZ TEVDİAT HESABI VADELİ (Y.P.)
	311 001 16 –Bir Aydan Üç Aya kadar Vadeli
	(3 Ay Dahil) \$150.000._
Ayşe Mutlu'ya açılan 150.000.\$ 3 Ay vadeli tasarruf mevduatı	

Not: 311 00 **16** Avro alt hesabı olarak tanımlandığı varsayılmıştır.

b) Hesaba tahakkuk eden brüt faiz ve Menkul Sermaye İrat Gelir Vergi kesintisi.

10.09.2010

611- Y.P.MEVDUATA VERİLEN FAİZLER
611 001 16 \$1.890,41._

311-DÖVİZ TEVDİAT HESABI VADELİ (Y.P.)
311 001 16 –Bir Aydan Üç Aya kadar Vadeli
(3 Ay Dahil) \$1.890,41._

Ayşe Mutlu'ya verilen brüt faiz /

Ayşe Mutlu'nun faiz kazancı üzerinden tahakkuku eden M.S.İ.G.V.'nin tahsil edilme işlemi aşağıda yapılmıştır. Bilindiği gibi vergi daireleri tahsilâtları Türk Parası olarak almaktadır. İşlem Yabancı Para üzerinden yapılmış olması halinde bile, vergi dairesine yatırılan kazanç Türk Parası karşılığı olarak yapılır.

10.09.2010

311-DÖVİZ TEVDİAT HESABI VADELİ (Y.P.)
311 001 16 –Bir Aydan Üç Aya kadar Vadeli €283,56._

295-DÖVİZ VAZİYETİ (Y.P.)
295 000 16 €283,56._

Ayşe Mutlu hesabına uygulan M.S.İ.G.V. yabancı para karşılığı

Not: € döviz kuru: 1€ = 1,95._TL olarak alınmıştır.

10.09.2010

294-DÖVİZ ALIM/SATIM HESABI (T.P.)
294 000 16 (€283.56._ X 1,95._TL = 552,94._TL)

380-ÖD.VER.RES.HARÇ VE PRİMLER(T.P.)
380 002 Menkul Sermaye İrat Gelir Vergisi 552,94._TL

Ayşe Mutlu hesabına uygulan M.S.İ.G.V. Türk Parası karşılığı

c) Hesabın Kapatılması

10.09.2010

311-DÖVİZ TEVDİAT HESABI VADELİ (Y.P.)
311 001 16 –Bir Aydan Üç Aya kadar Vadeli (3 Ay Dahil) \$151.606,84._

011- EFEKTİF DEPOSU
011 001 16 \$151.606,84._

Ayşe Mutlu vadeli döviz hesabının kapatılması

Not: Hesabın kapatılma işlemi yapıldığında ortaya çıkan yabancı para kuruluş ödemeleri banka şubesinde bulunmadığı durumlarda ödeme Türk Parası karşılığı olarak yapılır. Yukarıdaki

örnekte hesap kapatıldığında ortaya çıkan € 0,84._ veya € 6,84._ banka kasasında yok ise, işlem efektif alma işlemi şeklinde yapılarak müşteriye Türk Parası karşılığı ödenir.

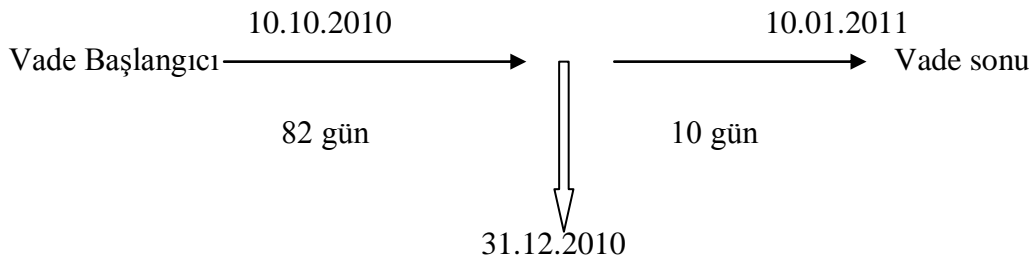
360-FAİZ VE GİDER REESKONTLARI HESABI (T.P)

Dönem sonları itibarıyla, Türk parası cinsinden mevduat, alınan krediler, çıkarılan tahviller ve diğer faiz ve gider doğurucu pasif hesaplar ile bilanço dışı hesaplarda kayıtlı diğer yükümlülükler üzerinden cari hesap dönemine ait olan faiz ve giderler, reeskonta tabi tutularak bu hesaba alacak ve ilgili gider hesaplarına borç kaydolunur.

Bir bankanın en büyük gider kalemi, mevduata verilen faizdir. Ay sonlarında ya da üç aylık devre sonlarında ara bilanço çıkaran veya kanunen çıkarmak zorunda kalan bankalar, o an itibarıyla gider kalemlerini görmek için reeskont hesabını kullanırlar. Mevduat hesaplarının vadesi devam ederken belirlenmiş olan tarih itibarıyla (mart, haziran ve eylül ay sonları) banka ne kadar faiz vereceğini dolayısıyla da ne kadar gideri olacağını (olabileceğini) reeskont hesabına faiz tahakkuk yaparak belirler. Aynı şekilde kredi işlemi içinde yapılarak, banka o an itibarıyla kar ve zarar durumunu görmüş ve tespit etmiş olur.

Reeskont hesabı iki türlü kullanılır. Yıl içerisinde ay sonlarında ya da üç aylık devre sonlarında kullanılan reeskont hesabı izleyen ilk iş gününde ters mahsupla sıfırlanır. Yıl sonlarında yapılan reeskont işlemi ise ters mahsupla düzeltme (sıfırlama) işlemi yapılmaz. Yılsonu gider reeskontu izleyen yıl içerisinde hesapların kapanmasıyla sıfırlanır. Günümüz bankacılığında bilgisayar sistemlerinin gelişmiş olması nedeniyle bir banka günlük olarak reeskont işlemi yapabilmekte ve günlük olarak kar ve zararını ortaya koyabilmektedir. Bankalar tüm gelir ve gider kalemlerine reeskont işlemi uygularlar. Bunun Türk Parası ya da yabancı para olması durumu değiştirmez. Konuyu bir örnekle açıklamaya çalışalım.

Örnek: 10.10.2010 tarihinde X-Bankası Çankaya Şubesine gelen Nurcan Demir 50.000._TL üç ay vadeli tasarruf mevduat hesabı açtırmıştır. Vadesinde hesabı kapatarak faiz ve anaparasını almıştır. İşlemin muhasebe kaydını yapınız? (Faiz Oranı: %15, M.S.G.İ.V Oranı: %15)

Yukarıdaki örnekte hesabın açılışıyla bitiş tarihi arasında yıl farkı bulunmaktadır. Vergi Hukukuna göre kişi ya da kurumlar kazançlarını ve giderlerini bir takvim yılı içerisinde göstermek zorundadırlar. Yani kişi ya da kurumlar 01.01.2010 ile 31.12.2010 yılı içerisinde elde ettikleri kazanç ve giderleri aynı yıl içerisinde göstermek ve varsa kazançları vergiye tabi olmak zorundadırlar.

Bir bankayı düşünecek olursanız. Binlerce hatta milyonlarca hesap açılmıştır ve bunların vade sonları bir sonraki yıla sarkabilmektedir. Oysa Vergi Hukukuna göre aynı yıl içerisinde elde edilen gelir ve giderler aynı yıl içerisinde değerlendirilmek zorundadır.

Yukarıdaki tek bir örnekte Nurcan Demir hesabı vadesinin 82 günü 2010 yılına, 10 günü ise 2011 yılı denk gelmektedir. Banka bilanço çıkarırken 82 günlük giderini 2010 yılında sanki müşterisine faiz ödemesi yapmış gibi hesaplayıp, reeskont işlemi yaparak, 2010 bilançosunda gösterecektir. Hesap normal vadesinde kapanırsa da 10 günlük faiz gideri de 2011 bilançosunda yer alacaktır.

Bankalar vadesi yıl sonunda devam eden hesapları, yıl sonuna kadar tahakkuk eden faizleri tespit ederek 360 (TL), 361 (YP) reeskont hesaplarına (geçici olarak) alırlar. Hesabın vadesinde kapanmasıyla bu hesaplardan çıkış yapılarak hesaplar kapatılır.